

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

دانشکده پزشکی

مرکز آموزشی درمانی شفا

طرح دوره کارآموزی (استاژری) بخش چشم پزشکی

نام گروه: چشم پزشکی	تعداد و نوع واحد: ۱/۵ واحد (کارآموزی)
نام بخش: چشم پزشکی	طول مدت دوره: ۱۵ روز
مدیر گروه: دکتر علی شریفی	مسئول کارآموزی: دکتر امین زند

اهداف کلی دوره

در پایان دوره کارآموزی چشم پزشکی، دانشجو باید بتواند:

۱. با بیماران، همراهان، اعضای تیم درمان و سایر کارکنان نظام سلامت ارتباطی مؤثر، حرفه‌ای و مبتنی بر اصول اخلاق پزشکی برقرار نماید.
۲. از بیماران مبتلا به بیماری‌ها و شکایات شایع چشمی شرح حال مناسب اخذ کرده، معاینات پایه چشم پزشکی را انجام دهد و تشخیص‌های افتراقی مهم را مطرح نماید.
۳. بیماری‌ها و اورژانس‌های شایع چشم پزشکی را شناسایی کرده و در خصوص اقدامات تشخیصی، درمانی، پیشگیری، پیگیری و ارجاع مناسب در حد مورد انتظار از پزشک عمومی تصمیم‌گیری نماید.
۴. در مراقبت از بیماران بستری و سرپایی بخش چشم پزشکی و انجام اقدامات و مهارت‌های پایه مرتبط، تحت نظارت اعضای هیئت علمی، رزیدنت‌ها و اینترن‌ها مشارکت نماید.
۵. اصول ایمنی بیمار، کنترل عفونت، رفتار حرفه‌ای و آموزش بیمار را در تمامی فعالیت‌های بالینی رعایت نماید.

اهداف اختصاصی

الف) حیطه شناختی (Knowledge)

کارآموز در پایان دوره باید بتواند بیماری‌ها و شرایط زیر را از نظر تظاهرات بالینی، تشخیص اولیه، اصول درمان و موارد ارجاع بشناسد:

۱. اورژانس‌های چشم‌پزشکی

- کاهش ناگهانی دید
- تروماهای چشم و اربیت
- پارگی پلک
- جسم خارجی قرنیه و ملتحمه
- سوختگی‌های شیمیایی و حرارتی چشم
- خراش و نقص اپی‌تلیوم قرنیه
- زخم و کراتیت عفونی قرنیه
- اندوفتالمیت
- گلوکوم زاویه بسته حاد
- جداسدگی شبکیه
- انسداد شریان یا ورید مرکزی شبکیه
- نوروپاتی ایسکمیک قدامی عصب بینایی
- سلولیت پره‌سپتال و اربیتال

۲. بیماری‌های شایع چشم

- کاتاراکت
- گلوکوم
- کونژکتیویت‌ها
- ناخنک (Pterygium)
- خشکی چشم
- بلفاریت، هوردئولوم و شالازیون
- یووئیت
- دژنراسیون وابسته به سن ماکولا (AMD)

۳. بیماری‌های پلک و دستگاه اشکی

- اکتروپسیون

- آنتروپيون
- انسداد مجرای اشکی در کودکان و بزرگسالان
- داکریوسیستیت

۴. بیماری‌های کودکان

- آمبلیوپی
- استرایسم
- انسداد مادرزادی مجرای اشکی

۵. بیماری‌های سیستمیک با تظاهرات چشمی

- رتینوپاتی دیابتی
- بیماری چشمی تیروئید
- پرفشاری خون و تظاهرات چشمی آن
- بیماری‌های روماتولوژیک و التهابی شایع با درگیری چشمی

۶. مبانی تصویربرداری و پاراکلینیک

- اندیکاسیون‌های درخواست CT Scan و MRI اربیت
- تفسیر مقدماتی تصاویر اربیت و مغز در بیماری‌های شایع چشم‌پزشکی

ب) حیطه نگرشی (Attitude)

انتظار می‌رود کارآموز:

۱. به کرامت انسانی، حریم خصوصی و حقوق بیماران احترام بگذارد.
۲. در ارائه اطلاعات و آموزش به بیمار و خانواده وی مسئولانه عمل کند.
۳. در انجام معاینات و اقدامات تشخیصی و درمانی، اصول اخلاق پزشکی و رضایت آگاهانه را رعایت نماید.
۴. به اهمیت تشخیص و اقدامات اولیه در اورژانس‌های چشم‌پزشکی توجه ویژه داشته باشد.
۵. در کار تیمی با رزیدنت‌ها، کارورزان، پرستاران و اعضای هیئت علمی مشارکت فعال داشته باشد.
۶. نسبت به آموزش‌های پیشگیرانه و ارتقای سلامت چشم بیماران حساس باشد.
۷. در برخورد با بیماران مبتلا به بیماری‌های مزمن یا منجر به کاهش بینایی، نگرشی حمایت‌گراانه و همدلانه داشته باشد.
۸. اصول ایمنی بیمار و کنترل عفونت را در تمامی فعالیت‌های بالینی رعایت نماید.

ج) حیطه مهارتی (Skill)

کارآموز در پایان دوره باید بتواند:

مهارت‌های بالینی

- شرح حال کامل چشم‌پزشکی اخذ کند.
- حدت بینایی را با استفاده از چارت اسنلن اندازه‌گیری کند.
- معاینه حرکات چشمی را انجام داده و اختلالات آن را ثبت نماید.
- مردمک‌ها را معاینه کرده و تست RAPD (Marcus Gunn Pupil) را انجام دهد.
- معاینه اولیه سگمان قدامی چشم را انجام دهد.
- معاینه با افتالموسکوپ مستقیم را انجام دهد.

مهارت‌های تشخیصی

- با اصول کار با اسلیت‌لامپ آشنا باشد.
- یافته‌های مهم اسلیت‌لامپ را تشخیص دهد.
- تصاویر CT Scan و MRI اربیت را در موارد شایع تفسیر مقدماتی نماید.

مهارت‌های عملی

- بیماران کاندید جراحی چشم را از نظر شرح حال و آمادگی قبل از عمل ارزیابی نماید.
- دستورات پزشکی را به‌طور صحیح در پرونده ثبت کند.
- تحت نظارت رزیدنت یا عضو هیئت علمی، اجسام خارجی سطحی ملتحمه و قرنیه را شناسایی و در موارد مناسب خارج نماید.
- در پانسمان چشم، شست‌وشوی چشم در سوختگی‌های شیمیایی و سایر اقدامات اولیه اورژانسی مشارکت نماید.

برنامه آموزشی هفتگی

حضور کارآموزان بر اساس برنامه اعلامی گروه در بخش‌های زیر انجام می‌شود:

- درمانگاه‌های تخصصی و فوق تخصصی چشم‌پزشکی
- اورژانس چشم
- اتاق عمل
- کلاس‌های آموزشی
- جلسات گزارش صبحگاهی (Morning Report)

گزارش صبحگاهی

جلسه گزارش صبحگاهی روزهای سه‌شنبه از ساعت ۷:۳۰ تا ۸:۱۵ برگزار می‌شود و حضور کارآموزان الزامی است.

کشیک‌ها

هر کارآموز موظف است در طول دوره حداقل دو نوبت کشیک در درمانگاه و اورژانس چشم‌پزشکی (حداقل تا ساعت ۱۹) انجام دهد. در طی کشیک، کارآموز تحت نظارت کارورز، رزیدنت کشیک و عضو هیئت علمی به اخذ شرح حال، انجام معاینات بالینی و اجرای مهارت‌های آموزشی تعیین‌شده می‌پردازد. ترک کشیک صرفاً با اجازه و تأیید رزیدنت کشیک و عضو هیئت علمی مجاز خواهد بود.

جدول برنامه هفتگی اعضای هیئت علمی و محل استقرار کارآموزان مطابق برنامه مصوب گروه به پیوست ارائه می‌شود:

ایام هفته	کلاس آموزشی کارآموزان ساعت ۸ تا ۹	درمانگاه صبح ساعت ۹ تا ۱۱	اورژانس صبح ساعت ۹ تا ۱۱	اتاق عمل ساعت ۹ تا ۱۳	درمانگاه عصر ساعت ۱۶ تا ۱۸
شنبه	دکتر شریف زاده	دکتر دانش طلب دکتر نایبندی	دکتر حیدری	دکتر شریفی دکتر شریف زاده دکتر زند دکتر کریمی	دکتر حیدری
یکشنبه	دکتر شریفی دکتر ناصری	دکتر شریفی دکتر ناصری دکتر زند	دکتر کریمی	دکتر دانش طلب دکتر حیدری دکتر نایبندی	دکتر نایبندی
دوشنبه	دکتر دانش طلب دکتر زند	دکتر دانش طلب دکتر کریمی دکتر صادقی	دکتر شریف زاده	دکتر شریفی دکتر کرباسی دکتر کریمی	دکتر شریف زاده دکتر زند
سه شنبه	دکتر نایبندی	دکتر شریف زاده دکتر زند	-	دکتر دانش طلب دکتر حیدری دکتر نایبندی	دکتر شریفی
چهارشنبه	دکتر حیدری	دکتر دانش طلب دکتر حیدری	دکتر نایبندی	دکتر شریف زاده دکتر زند دکتر صادقی	دکتر زند

جلسه گزارش صبحگاهی (مورنینگ ریپورت) صبح های سه شنبه از ساعت ۷:۳۰ لغایت ۸:۱۵ برگزار می گردد.

روش های آموزشی

- سخنرانی و تدریس مبتنی بر مورد (Case-based Learning)
- آموزش بالینی در درمانگاه و اورژانس
- بحث گروهی و ارائه مورد
- مشاهده و تحلیل اعمال جراحی چشم از طریق سیستم تصویری متصل به میکروسکوپ جراحی
- آموزش مهارت های معاینه چشم پزشکی در محیط بالینی

منابع آموزشی

منبع اصلی

چشم پزشکی عمومی

نویسندگان:

- دکتر محمدعلی جوادی
- دکتر سپهر فیضی
- دکتر دانیال نجدی

چاپ اول، بهار ۱۳۹۷

انتشارات: فرهنگ فردا

منابع تکمیلی پیشنهادی

- American Academy of Ophthalmology (AAO): Basic Ophthalmology
- Kanski's Clinical Ophthalmology (Selected Topics)

امکانات آموزشی

- رایانه و دسترسی به اینترنت
- ویدئو پروژکتور و ارائه های آموزشی
- اسلاید لایپ

- افتالموسکوپ مستقیم
- چارت سنجش حدت بینایی
- تلویزیون و سیستم تصویری متصل به میکروسکوپ جراحی در اتاق عمل

ارزشیابی دانشجویان

نمره	روش ارزشیابی
15	آزمون کتبی پایان دوره
3	فعالیت بالینی (حضور منظم، مشارکت در درمانگاه، اورژانس و اتاق عمل)
2	اخلاق حرفه‌ای، مسئولیت‌پذیری و ارتباط با بیمار
20	جمع کل

مقررات دوره

۱. رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای و احترام به بیماران، همراهان و اعضای تیم درمان الزامی است.
۲. حضور منظم در تمامی فعالیت‌های آموزشی اعم از درمانگاه، اورژانس، اتاق عمل، کلاس‌های آموزشی و گزارش صبحگاهی الزامی است.
۳. غیبت‌ها مطابق آیین‌نامه آموزشی دانشگاه محاسبه خواهد شد.
۴. رعایت پوشش حرفه‌ای، کارت شناسایی و اصول کنترل عفونت در محیط بالینی الزامی است.
۵. ثبت صحیح فعالیت‌های آموزشی و مشارکت فعال در برنامه‌های آموزشی بخش مورد انتظار است.

لاگ‌بوک کارآموزان

در ابتدای دوره یک دفترچه لاگ بوک به هر کارآموز اختصاص می‌یابد.

هر کارآموز در طول دوره حداقل باید:

- ۱۰ معاینه حدت بینایی انجام دهد.
- ۵ معاینه مردمک و حرکات چشمی انجام دهد.
- ۳ معاینه با افتالموسکوپ مستقیم انجام دهد.
- ۵ بیمار اورژانسی را ارزیابی نماید.
- ۲ نوبت کشیک درمانگاه و اورژانس (حداقل تا ساعت ۱۹) داشته باشد.

بعد از درج این موارد در لاگ بوک، تأیید آنها توسط رزیدنت ارشد یا عضو هیئت علمی انجام خواهد شد.